

ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE

Nr 1614 Ka
22.12.1988
Mariehamn
Hänvisning Självstyrelsepolitiska
Redogörelse enligt nämnden
32 § LO för tiden
Ärende 1.11.1987-31.10.1988

Landskapsstyrelsen överlämnar härmed den i 32 § landstingsordningen föreskrivna redogörelsen över självstyrelsepolitiska frågor som väsentligt berör landskapets författningsenliga rättigheter.

I Kansliavdelningen

Jordförvärvsärenden

Landskapsstyrelsen beslöt 1.9.1988 anta ett internt arbetsdokument, innefattande regler och principer för handläggningen av jordförvärvsärenden.

Landskapsstyrelsen informerade de åländska kommunerna 12.10.1988 om ifrågavarande regler och principer.

Dokumentet bifogas denna redogörelse (bilaga 1).

Radio- och TV-frågan

Under perioden har fyra nya radiosändare tagits i bruk för återutsändning av Sveriges riksradios P1, Sveriges riksradios P2, Radio Ålands program kompletterat med det finlandssvenska riksprogrammet och Rundradions finska program 1. Härvid påbörjades återutsändningen av det finska programmet oaktat landskapsstyrelsen i ett flertal skrivelser ombad Rundradion att avvakta resultatet av de pågående förhandlingarna i ärendet.

DNr Kal-01-88-26

Den 18 februari 1988 beslöt Rundradion därtill säga upp avtalet angående radio- och televisionsverksamheten på Åland.

Efter sammanträffande med självstyrelsepolitiska nämnden 25.5.1988 har landskapsstyrelsen fört fortsatta förhandlingar med Rundradion i syfte att uppnå ett nytt avtal om radio- och televisionsverksamheten, ävensom för att på sikt erhålla en tredje TV-sändare till "Ålandssändaren" i Smedsbole.

Revisionsförslaget

Ålandskommitténs betänkande "Ny självstyrelselag för Åland" (1987:31) tillställdes 34 remissinstanser för utlåtande medelst justitieministeriets skrivelse 11.2.1988, varvid remissvaren inbegärdes till den 2 maj 1988. Inkomna utlåtanden har därefter sammanställts av justitieministeriets lagberedningsavdelning (publikation 14/1988). Bl a på basen härav tillsatte justitieministeriet 12.12.1988 en arbetsgrupp med uppdrag att på grundval av Ålandskommitténs betänkande och remissyttrandena över betänkandet i form av en regeringsproposition göra ett förslag till en ny självstyrelselag för Åland samt till lag av ändring av lagen om inskränkning i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland. Såsom medlemmar i arbetsgruppen ingår avdelningschef Leif Sévon, ordförande, häradshövding Sune Carlsson, juriskandidaten Göran Lindholm, justitierådet Per Lindholm och avdelningschefen Nils Wirtanen, medlemmar, samt lagstiftningsdirektören Matti Niemivuo och kanslichef Peter Lindbäck, sekreterare. Arbetsgruppen skall slutföra sitt arbete senast den 31 maj 1989.

Ålands demilitarisering

Massmediadebatten m m i anledning av sjöstridskrafternas stor- manöver 18-12.8.1988 "Kust 88" och krigsfartyget Turunmaas besök i Mariehamn 21.9.1988 har föranlett landskapsstyrelsen att försöka inhämta närmare tolkningar av valda stadganden och skriv-

ningar i gällande konventioner om Ålands demilitarisering. Därtill har händelserna visat vikten av ett fungerande informationsflöde från sjöbevakningens och sjöstridskrafternas sida.

II Näringsavdelningen

Den västeuropeiska integrationen -----

De Europeiska gemenskaperna (EG) har under senare år påbörjat en kraftsamling för att fullborda en inre marknad med fri rörlighet för varor, tjänster, människor och kapital.

Landskapsstyrelsen bevakar utvecklingen i EG och diskussionen i Finland och Sverige. Det nordiska samarbetet utgör också en viktig plattform för åländska intressen i den europeiska integrationen.

Utveckling är av stor självstyrelsepolitisk betydelse och inrymmer både hot och möjligheter för grundläggande åländska intressen.

Handelsförbindelser -----

Som ett led att ytterligare utveckla handelsförbindelserna med Sverige genomfördes i maj 1988 en skärgårdsmarknad i Stockholm med deltagande av ett 25-tal marknadsförsäljare.

Svenska regeringen gav för marknaden befrielse från tull- och införselavgifter. Landskapsstyrelsen fortsätter arbetet med att avskaffa handelshinder och utveckla ett friare handelsutbyte med Sverige och med övriga nordiska länder.

Förhandlingar om fiske -----

Vid bilaterala förhandlingar mellan Finland och Sverige samt mellan Finland och Sovjetunionen angående fiske i den mellan Sverige och Sovjetunionen uppdelade s k vita zonen i Östersjön har Åland varit representerat.

Språkinformation

En kampanj om skyldigheter att informera om produkter och ge konsumentservice på både finska och svenska i Finland genomfördes hösten 1988. En ny produktsäkerhetslagstiftning som gäller också på Åland gav anledning att informera om särskilda regler för näringsrätten och att Åland är enspråkigt svenskt. Kampanjen vände sig till partifirmor och till 14.000 producenter och leverantörer i riket. Som komplement till kampanjbroschyren finns en blankett som kan användas av enskilda köpmän för information till leverantörerna.

Kampanjen följs upp och utvärderas under år 1989.

III Utbildningsavdelningen

För grundskolans del har arbetet med den nya läroplanen under året intensifierats och dess allmänna del har utkommit. Arbetet på att vidga möjligheterna för åländska ungdomar som söker sin yrkesutbildning i Sverige har fortgått under perioden. Som ett konkret resultat av statsrådet Bengt Göransson's besök hösten 1987 tillsattes en gemensam arbetsgrupp att utreda frågor av intresse både för Sverige och Åland.

Diskussioner har förts på det kommunala planet och med landstingsförbundets företrädare, diskussioner som försiggått i positiv anda och lett till att behandlingen av åländska sökande har skett smidigt och med positivt resultat. Överläggningarna i Sverige föregicks av besök på Åland av företrädare för utbildningsdepartementet i Sverige, varvid frågor kring kostnader för åländska elever i svenska skolor och svenska elever på Åland bl a fanns på föredragningslistan.

Under ett par dagar i maj 1988 besökte undervisningsminister Lennart Bodström med följe landskapet. Vid diskussionerna i samband med besöket diskuterades bl a frågor kring högskolestudier.

IV Social- och hälsovårdsavdelningen

Den andra av medicinalstyrelsen bekostade och av Ålands Högskola och social- och hälsovårdsavdelningen administrerade kursen i medicinallagstiftning avsedd för dels finländska medborgare som studerat i annat nordiskt land och dels övriga nordiska medborgare som önskar legitimation i Finland anordnades i september 1988 i Mariehamn. Kursen var fullbelagd vilket visade att det finns ett behov av att anordna dessa kurser årligen.

Angående social- och hälsovårdsministeriets direktiv enligt vilket medborgare i annat nordiskt land som önskar erhålla legitimation att verka inom hälso- och sjukvården i Finland skall visa tillfredsställande kunskaper i finska har ärendet diskuterats i kontakter med ministeriet samt mellan social- och hälsovårdsministern och företrädare för landskapsstyrelsen i samband med sammankomster inom nordiska ministerrådet. Landskapsstyrelsen uppvaktade social- och hälsovårdsministern ånyo i ärendet den 12 maj 1988. Ur social- och hälsovårdsministeriets svar 8.12.1988 framgår att ministeriet har för avsikt att utreda möjligheterna att ändra ifrågavarande lagstiftning.

Landskapsstyrelsen har haft kontinuerlig kontakt med riksmyndigheterna beträffande utvecklandet av den språkliga servicen inom vårdinrättningar i riket.

L a n t r å d

Sune Eriksson

Kanslichef

Peter Lindbäck

JORDFÖRVÄRVSÄRENDEN

ALLMÄNT

Vid behandlingen av ansökningar om jordförvärvstillstånd följer landskapsstyrelsen jordförvärvslagen (lagen om inskränkning i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland 7/75) samt de principer som utformats inom ramen för denna lag.

Enskilda (fysiska personer) utan hembygdsrätt och bolag, andelslag, föreningar eller andra sammanslutningar (juridiska personer) får inte äga eller arrendera fast egendom utan landskapsstyrelsens tillstånd (jordförvärvsL 2 § 1 mom.).

Landskapsstyrelsens tillstånd krävs emellertid inte då fastighetsfånget grundar sig på arv eller expropriation (jordförvärvsL 3 § 3 p.).

Fång som grundar sig på testamente jämställs med gåva, eftersom ett testamente är en viljeförklaring med vilken testatorn kan förbigå den legala arvsordningen. Även vid förskott på arv krävs landskapsstyrelsens tillstånd.

Vid behandlingen av jordförvärvstillståndsansökningar fäster landskapsstyrelsen vikt vid följande faktorer:

- A) sökandens anknytning till landskapet
- B) jorodområdets beskaffenhet

FYSISKA PERSONER

A) Anknytning till landskapet

Huvudregel:

- sökanden skall vara född och uppvuxen i landskapet till ca 12 års ålder, alternativt
- sökanden skall ha bott på Åland så länge att den aktiva, medvetna uppväxttiden infallit under bosättningsstiden i landskapet.

Undantag:

1. Fast bosättning

- inte lika stränga krav som vid fritidsbebyggelse
- att sökanden flyttat till Åland och har avsikt att stanna här samt att han har fast anställning eller på annat sätt visar att han stadigvarande lever på Åland inverkar på bedömningen.

2. Förskott på arv

- hänsyn skall tas huruvida fråga är att underlätta en framtida arvsuppgörelse och att härigenom åländska intressen tillvaratas.

3. Markbyte

- allmänna åländska intressen bör beaktas. Härvid skall hänsyn tas till respektive områdes storlek och art, det förvärvade områdets geografiska läge, samt vilken nytta totalt sett bytet har för att hålla kvar produktiv mark i åländsk ägo.

B. Jordområdets beskaffenhet

Huvudregel:

- området skall enligt gällande lagstiftning inte kunna delas och således vara under 4000 m² samt inte utgöra attraktivt eller känsligt strandområde.

Undantag:

- om sökanden är hemma från ifrågavarande fastighet, om området enligt byggnadsordningen inte kan delas eller om läget och naturen (t.ex. berg och i anslutning till bykärna) gör att ett mindre område kan betraktas som en onaturlig stympning. Bedömningen är dock strikt i dessa fall.

- området bör inte heller ha andel i samfällda vatten- och jordområden.
- jakt- och fiskerättigheter bör inte följa med området.
- om sökanden redan äger fast egendom i landskapet bör särskilda skäl föreligga.
- beträffande fast bosättning bör förvärvet avse mark belägen på planerat område, i bykärna eller på annat för fast bosättning avsett område.

3. JURIDISKA PERSONER

"Åländska" juridiska personer.

Juridisk person som oavbrutet sedan den bildats eller i minst fem år haft sin lagliga hemort i landskapet och vars samtliga styrelsemedlemmar innehar åländsk hembygdsrätt får inte förvägras tillstånd utan särskilda skäl (jordförvärvsL 2 § 2 mom.).

Övriga juridiska personer.

Övriga juridiska personer kan erhålla jordförvärvstillstånd i enlighet med samma principer som fysiska personer.

Under bildning varande juridiska personer bör ej erhålla tillstånd.

L a n t r å d

Sune Eriksson

Kanslichef

Peter Lindbäck